

Lei 7,70

NICOLAE POPESCU

SIMONA CATANĂ

Muzica

EDITURA DIDACTICĂ SI PEDAGOGICĂ
BUCUREȘTI - 1982

manual pentru clasa a VI-a

NICOLAE POPESCU

SIMONA CATANĂ

Carte nr. 3

Muzica

MANUAL PENTRU CLASA A VI-A

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ

BUCUREȘTI, 1982

REDA

REDA

Manualul a fost revizuit conform programei aprobată de Ministerul Educației și Învățămîntului cu nr. 41198/1979.

Referent: *Magdalena Stoica*, inspector principal de specialitate în Ministerul Educației și Învățămîntului.

Redactor: *Ghe. Carp*
Tehnoredactor: *Virgilia Rusu*

IMNUL DE STAT AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Text adaptat

Muzica: *Ciprian Porumbescu*

Maestoso ♩ = 80 *Cantata poezie 1.2*

Trei cu - lori cu - nosc pe lu - me, A - min - tind de - un brav po -
por, Ce - i vi - teaz, cu vechi re - nu - me În lup -
tă tri - um - fă - tor. Ce - i vi - teaz, cu vechi re -
nu - me În lup - tă tri - um - fă - tor.

Trei culori cunosc pe lume,
Amintind de-un brav popor,
Ce-i viteaz, cu vechi renume,
În luptă triumfător.

Multe secole luptară
Străbunii noștri eroi,
Să trăim stăpîni în țară,
Ziditori ai lumii noi.

Roșu, galben și albastru
Este-al nostru tricolor,
Se înalță ca un astru
Gloriosul meu popor.

Sîntem un popor în lume
Strîns unit și muncitor,
Liber, cu un nou renume
Și un țel cutezător.

Azi partidul ne unește
Și pe plaiul românesc
Socialismul se clădește
Prin elan muncitoresc.

Pentru-a patriei onoare,
Vrăjmașii-n luptă-i zdrobim,
Cu alte neamuri sub soare,
Demn, în pace să trăim.

Iar tu, Românie mîndră,
Tot mereu să dăinuiești
Și în comunista eră
Ca o stea să strălucești.

SUB SOARELE LUI AUGUST

Versurile: *Mihai Cosma*

Muzica: *Ion Nicorescu*

Voios

mp

1. Ne-ai dă - ru - it a - tî - tă soa - re,
2. În - făp - tu - im iz - binzi mă - re - țe

3. Lui Au - gust drag clă - dim cu - nu - nă
4. Par - tid ne-n-frînt, iu - bit pă - rin - te

În zi de Au - gust, drag par - tid,
Pe-al tă - rii noas - tre scump pă - mînt,
Sub li - ber cer, me - reu se - nin
Ve - nim cu flori și po - rum - bei

Să creș - tem ța - ra ca o floa - re
Ur - căm me - reu spre fru - mu - se - țe
Și cînt - ul nos - tru azi ră - su - nă
Și te slă - vim în cînt fier - bin - te

1. Sub stea - gul tău ne - bi - ru - it. it.
2. Sub mîn - dre fla - muri flu - tu - rînd. rînd.
Pe-al tă - rii plai de ste - le plin. plin.
În Au - gust do - uă - zeci și trei. trei.

RECAPITUL

Nori pe cer se mai a - du - nă și în piept ne - li - niș -

Noar o ar - tă no - uă - n - vi - e proas - păt cîntec și nou

joc, Ti - ne - reas - că măr - tu - ri - e, a - de - văr și grai de foc.

Unde libere popoare pot și-și spun cuvîntul lor,
Pacea este val de soare, omenirea — vast ogor.
Naște din adînc lumina, nasc prin luptă armonii,
Tinerețea-i mai deplină, viața-i vad de bucurii.
Naște-o lume minunată, crește-un veac strălucitor,
Pacea fi-va cîștigată, cîntă omenirea-n cor.
Ne primiți prietenește și cu cîntec ne primiți
Și-ntr-un glas cu noi, frățește, pacea lumii o slăviți!

Dans popular

Allegro

Multe secole luptară
Străbunii noștri eroi,
Să trăim stăpîni în țară,
Ziditori ai lumii noi.

Roșu, galben și albastru
Este-al nostru tricolor,
Se înalță ca un astru
Gloriosul meu popor.

Sîntem un popor în lume
Strîns unit și muncitor,
Liber, cu un nou renume
Și un țel cutezător.

Azi partidul
Și pe plaiul ron.
Socialismul se clăde
Prin elan muncitoresc — prin —

Pentru-a patriei onoare
Vrăjmașii-n luptă-i zdr
Cu alte neamuri sub se
Demn, în pace să trăim.

Iar tu, Românie mîndră,
Tot mereu să dăinuiești
Și în comunista eră
Ca o stea să strălucești.

SUB SOARELE LUI AUGUST

Versurile: *Mihai Cosma*

Muzica: *Ion Nicorescu*

Voios

1. Ne-ai dă - ru - it a - tî - tă soa - re,
2. În - făp - tu - im iz - bînzi mă - re - țe
3. Lui Au - gust drag clă - dim cu - nu - nă
4. Par - tid ne-n-frînt, iu - bit pă - rin - te

În zi de Au - gust, drag par - tid,
Pe-al ță - rii noas - tre scump pă - mînt,
Sub li - ber cer, me - reu se - nin
Ve - nim cu flori și po - rum - bei

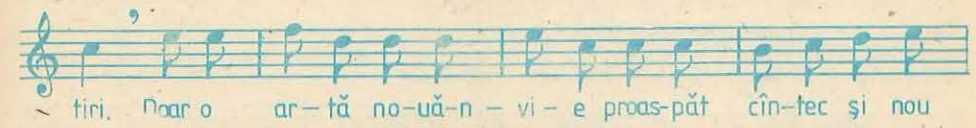
Să creș - tem ța - ra ca o floa - re
Ur - căm me - reu spre fru - mu - se - țe
Și cîn - tul nos - tru azi ră - su - nă
Și te slă - vim în cînt fier - bin - te

— Sub stea - gul tău ne - bi - ru - it. it.
Sub mîn - dre fla - muri flu - tu - rînd. rînd.
Pe-al ță - rii plai de ste - le plin. plin.
În Au - gust do - uă - zeci și trei. trei.

dii, — Nori pe cer se mai a - du - nă și în piept ne - li - niș -

- tiri. Doar o ar - tă no - uă - n - vi - e proas - păt cîn - tec și nou

joc, Ti - ne - reas - că măr - tu - ri - e, a - de - văr și grai de foc.

Unde libere popoare pot și-și spun cuvîntul lor,
Pacea este val de soare, omenirea — vast ogor.
Naște din adînc lumina, nasc prin luptă armonii,
Tinerețea-i mai deplină, viața-i vad de bucurii.
Naște-o lume minunată, crește-un veac strălucitor,
Pacea îi-va cîștigată, cîntă omenirea-n cor.
Ne primiți prietenește și cu cîntec ne primiți
Și-ntr-un glas cu noi, frățește, pacea lumii o slăviți!

Dans popular

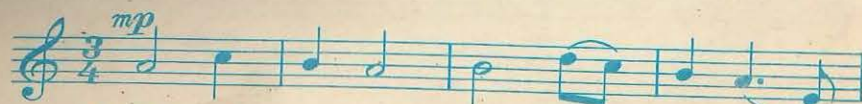
Allegro

Cîntec de leagăn

Versuri populare

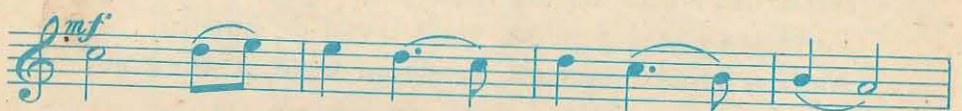
Muzica: Nicolae Lungu

1. Na - ni, na - ni, pu - iul ma - mii!
2. Na - ni, na - ni, pu - iul ma - mii!
3. Na - ni, na - ni, pu - iul ma - mii!

Na - ni, na - ni, pu - iul ma - mii!
Na - ni, na - ni, pu - iul ma - mii!
Na - ni, na - ni, pu - iul ma - mii!

Pu - i - șo - rul ma - mii mic,
Fru - mu - șel și voi - ni cel,
Pu - iul ma - mii, pu - i - șor,

Fa - ce te - ai mai că voi nic.
Mîn - dru ca un ste - je rel.
Dormi pu - iu - le, dormi u șor

Na - ni, na - ni, na - ni, na - ni,

Na - ni, na - ni, na - ni, na - ni.

La oglindă

Versuri: G. Coșbuc

Muzica: Timotei Popovici

Azi am să cres - tez în grin - dă Jös din cui a -

cum, o - glin - dă! Ma - mai du - să - n sat, cu do - rul

Azi e sin - gur pu - i - șo - rul Și - am în - chis u -

șa la tin - dă cu ză - vo - rul. cu ză - vo - rul.

Iată-mă! Tot eu cea veche,
Ochii? Hai, ce mai pereche!
Și ce cap frumos răsare.
Nu-i al meu? Al meu e oare,
Dar al cui? Și la ureche
Uite-o floare.

Asta-s eu! Și sînt voinică
Cine-a zis că eu sînt mică?
Uite, zău! Acum iau seama
Că-mi stă bine-n cap năframa.
Și ce fată frumoșică
Are mama!

Mă gîndeam eu că-s frumoasă
Dar cum nu? Și mama-mi coasă
Sort cu flori, minune mare,
Nu-s eu fată ca oricare,
Mama poate fi făloasă
Că mă are!

Do major *terța mare*
La minor natural *terța mică*

I II III IV V VI VII VIII I II III IV V VI VII VIII

Gamele *Do major* și *la minor natural* sînt înrudite (apropiate), datorită sunetelor comune din care sînt formate. Din această cauză, trecerea (modulația) dintr-o gamă în alta se realizează cu ușurință. Cîntați melodia *Dans popular* și precizați modulația din *Do major* în *la minor*.

OPTIMEA CU PUNCT
URMATĂ DE ȘAISPREZECIME

Banul mărăcine

(dans popular)

Allegro

Cea din urmă noapte a lui Mihai Viteazul

(melodie populară)

Moderato

1. Ca un glob de a - ur lu - na stră - lu -
2. Că - pi - ta - nii toar - nă prin pa - ha - re
3. Ce - i vi - a - ța voas - tră în ro - bi - e,

cea, — Și pe-o va - le ver - de oș - ti - le dor -
vin — Și în să - nă - ta - tea lui Mi - hai în -
oa - re? Noap - tea fă - ră ste - le, zi - ua fă - ră

meu. — Dar, pe-un vîrf de mun - te
chin. — Dar Mi - hai se scoa - lă
soa - re. Cei ce rab - dă ju - gul

stă Mi - hai la ma - să Și pe dal - ba - i ma - să
și le mul - țu - meș - te Și, lu - înd pa - ha - rul,
și - a tră - i mai vor — Me - ni - tă să - i poar - te,

frun - tea lui se la - să. Stă în ca - pul
ast - fel le vor - beș - te: „Nu vă u - rez
spre ru - și - nea lor! Cei ce rab - dă

me - sei, în - tre că - pi - tani, —
via - ța, că - pi - ta - nii mei, —
ju - gul și - a tră - i mai vor, —

Și re-cha-mă dul-ce, ti-ne-rii săi ani.
 Dim-po-tri-vă, moar-te, ia-tă ce vă cej²
 Me-ri-tă să-l poar-te, spre ru-și-nea lor.

Mama lui Ștefan cel Mare

Versuri: D. Bolintineanu

Muzica: Alexandru Flechtenmacher

Cantabile Andantino

Pe o stîn-că nea-gră, în-tr-un vechi cas-tel,

Un-de cur-ge-n va-le Un rîu mi-ti-tel

Plîn-ge și sus-pi-nă fi-nă-ra dom-ni-fă,

Ru-me-nă, su-a-vă ca o ga-ro-fi-jă.

Că în bătălie, soțul ei iubit
 A plecat la oaste și n-a mai venit,
 Ochii săi albaștri ard în lăcrimele,
 Cum lucesc în rouă două viorele.

Pe cînd se vestește noaptea jumătate,
 La castel în poartă oare cine bate?
 Eu sînt, bună mamă, fiul tău dorit,
 Eu, și de la oaste mă întorc rănit,

Ce spui tu, străine? Ștefan e departe.
 Brațul său prin taberi mii de morți împarte.
 Eu sînt a sa mamă, el e fiul meu,
 De ești tu acela, nu-ți sînt mamă eu!

Ștefan se întoarce și din cornu-i sună
 Oastea lui zdrobită de prin văii adună,
 Lupta iar începe, dușmanii zdrobiți,
 Cad ca niște spice, de securi loviți.

Ascultînd Rapsodia a II-a de George Enescu se va recunoaște desigur, melodia lui Alexandru Flechtenmacher, „Mama lui Ștefan cel Mare“. Prin prelucrarea acestei piese de mare popularitate, rapsodia enesciană devine o pagină ce evocă nu numai frumusețea plaiului românesc, ci și trecutul nostru istoric.

Arie din opera „Nunta lui Figaro“

Wolfgang Amadeus Mozart

Allegretto

Nu mai ești flu-tu-ra-șul din soa-re, Ca-re

zboa-ră din floa-re în floa-re. Flu-tu-ra-ș, nu mai ai a-ri-

pioa-re, Dom-nul con-te-ți le-a re-te-zat. Flu-tu-zat.

Punctul scris în dreapta unei note prelungeste durata acesteia cu jumătate din valoarea ei.

Note cu punct învătate:

- (doimea cu punct) = durează trei timpi ;
- (pătrimea cu punct) = durează un timp și jumătate ;
- (optimea cu punct) = durează trei sferturi dintr-un timp.

* În acest caz, valoarea (durata) unui timp = o pătrime.

SINCOPA PE TIMPI

Mi-a zis mama că mi-o da

(cîntec popular satiric)

Allegretto
mf

1. Mi-a zis ma - ma că mi-o da,
2. Do - uă - zeci de per - ne mici,

Vă - le - leu, vă - le - leu! Zes - tre
Vă - le - leu, vă - le - leu! Toa - te

cînd m - oi mă - ri - ta Vă - leu, vă - leu,
pli - ne cu fur - nici Vă - leu, vă - leu,

vă - le - leu. Do - uă - zeci de per - ne
vă - le - leu. Do - uă - zeci de per - ne

mari, Vă - le - leu, vă - le -
moi, Vă - le - leu, va - le -

leu! Toa - te pli - ne cu țîn - țari
leu! Toa - te pli - ne cu gu - noi

Vă - leu, vă - leu, vă - le - leu.
Vă - leu, vă - leu, vă - le - leu.

Madrigal

(fragment)

Claude le Jeune

Andante

Cînd ră - sa - re fru - mo - sul soa - re Nu
poa - te alt foc lu - mi - na, Iar lîn - gă
ti - ne nu pot sta al - te fru - mu - seși de pe
lu - me, Cînd treci cu fru - mu - se - țea ta

2/4

Formula ritmică, cu efect dinamic, obținută prin legarea¹ unui timp accentuat cu timpul precedent neaccentuat și constînd în deplasarea accentului de pe timpul tare pe cel slab anterior se numește *sincopă pe timpi*.

Cîntați cu atenție melodiile de mai sus, subliniind accentele de pe sincopă.

Sincopa pe jumătăți de timpi

(Fragment din piesa corală Lino, Leano,

După Nicolae Ursu

Allegretto
mp

(¹note de aceeași înălțime)

Hațegana

(Fragment din cele „Trei jocuri din Ardeal“)

Repejor și bine ritmat

Briul amestecat

(fragment)

Versuri populare

După Pretorian Vlaiculescu

Dam, dim, dim, dam, dim, dim, di-ri-dam,

dam, dim, dim, dam, dim, dim, di-ri-dam Fo-i-ci-că
Ca la mun-te,

ver-de, ver-de din-tre văi S-a-uzi brî-ul
ca la cîmp noi u-na știm, Cînd ju-căm un

ca la mun-te măi flă-căi! Hei, hop ca - re vreți, ca -
brîu cu toți ne ve-se-lim.

re pu-teți Hei, hop ca - re nu, mai ră-mî-neți.

Hai, hai, murgule!

Versuri populare

După Dumitru Kiriac

Andantino

Hai, hai, hai mur-gu- le hai!

Hai, hai, hai, mur-gu - le, hai,

mf

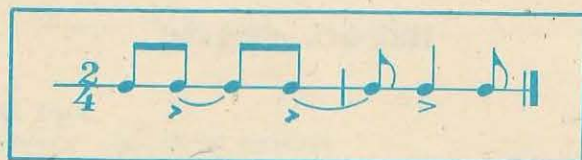
1. Foa - ie	ver - de de su	-	sai
2. Foa - ie	ver - de de-a - vră	-	mea - să
3. De - o fi	do - rul de la		ța - ță
4. De - o fi	do - rul de la		mu - mă

La fîn - tî - ni - ța din plai.
Mă cu - prin - de - un dor de - a - ca - să.
Să mîi mur - gul să - l fac a - pă.
Să mîi mur - gul să - l fac spu - mă.

Hi, hai: hai mur-gu - le, hai,

Contopirea celei de a doua jumătăți de timp (neaccentuată) cu prima jumătate a timpului următor (accentuată) și deplasarea accentului pe jumătatea neaccentuată se numește *syncopă pe jumătăți de timpi*:

Din ciclul celor „Trei dansuri românești“ de Paul Constantinescu, „Briul“ reprezintă piesa din care reiese cel mai bine contribuția sincopii la îmbogățirea ritmului acestui avîntat joc muscelean.

CONTRATIMPUL PE TIMPI

Melodie

Nicolae Popescu

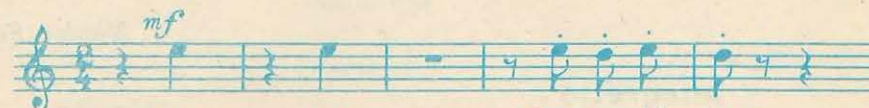
Moderato cantabile

Fragment din opera Mireasa vîndută

Bedrich Smetana

Moderato

Dra... dra... drag, drag bă - iat

Spu... spu... se mai-ca mea,

E... e... e - ste timp

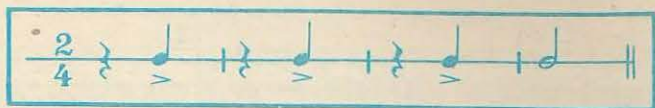
Să... să... să să te-n - sori

Bedrich Smetana (1824—1884), reprezentant de frunte al școlii naționale cehe, este inițiatorul primului teatru liric în limba cehă, „Teatrul Național de operă“ din Praga. Opera comică „Mireasa vîndută“ — cea mai cunoscută lucrare de acest gen a compozitorului, conturează trăsăturile specifice spiritului național ceh.

Fragmentul de mai sus surprinde figura lui Wasek, năvingul fiu de bogătaş, gras și înzorzonat, care pretinde mina frumoasei Majenka. Muzica sugerează, prin contratimpi, glasul întretăiat de bălăielii a neajutoratului pretendent.

Formula ritmică, apropiată ca structură de sincopă și care constă în înlocuirea prin pauze a timpilor accentuați și deplasarea accentelor pe timpii slabi, se numește *contratimp pe timpi*.

Pentru a fi contratimp, înlocuirea prin pauze trebuie să se facă *periodic* (adică la intervale egale de timp) și să apară *de cel puțin două ori*.

CONTRATIMPUL PE JUMĂTĂȚI DE TIMPI

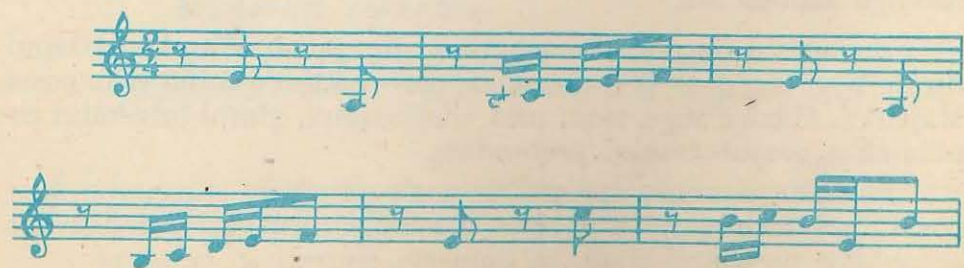
Melodie

Nicolae Popescu

Dansul orelor din opera „Gioconda„

Amilcare Ponchielli

Înlocuirea prin pauze a primelor jumătăți de timpi (accentuate) și deplasarea accentelor pe jumătățile secunde (neaccentuate) dă naștere fenomenului ritmic numit *contratimp pe jumătăți de timpi*:

DIEZUL ȘI BECARUL

Stăneuța

Gavriil Musicescu

Bravi copii ai României

(Cântec patriotic din timpul Războiului pentru independență din anul 1877)

1. Bravi-co-pii ai Ro-mâ-ni-ei, Vi-vat ț-a-ra—
2. Ro - mâ-nași voi-nici de mun-te, Vi-vat ț-a-ra—

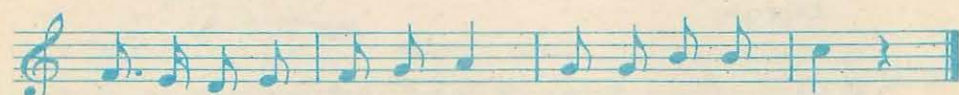
mea! Floa-re mîn-dră-a vi-te - ji - ei,
mea! Ne vom fa - ce lun-tre, pun-te,

Vi - vat ț-a - ra - mea! Ne vom du - ce
Vi vat ț-a - ra - mea! Și-om stri-ga mu -

la răz-boi, U - nul chiar în con - tra - doi
rînd în foc: „Ră - mîi ț-a - ră cu no - roc,

Vi - vat, mîn-dră ca o stea, Vi - vat ț-a - ra mea!
Vi - vat, mîn-dră ca o stea, Vi - vat ț-a - ra mea!

Menuet

Ludwig van Beethoven

Allegretto

Fragment din opera „Lucia Di Lammermoor“

Gaetano Donizetti

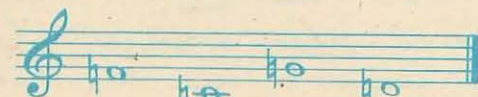
Diezul este semnul muzical care modifică înălțimea sunetului înaintea căruia este scris, urcîndu-l cu un semiton.

Diezul se scrie pe linia sau spațiul portativului pe care se găsește nota a cărei înălțime este modificată.

Becarul este semnul muzical care anulează efectul diezului, readucînd sunetul la starea lui naturală.

Ca și diezul, becarul se scrie pe linia sau spațiul portativului în dreptul notei ce are înălțimea modificată.

Atît diezul cît și becarul fac parte din categoria *semnelor de alterație*, iar sunetele cu înălțimea modificată se numesc *sunete alterate*.

Efectul diezului, pentru sunetul înaintea căruia s-a scris, se limitează la o singură măsură, astfel:

În cazul cînd dorim ca pe timpul patru din prima măsură să se revină la *fa natural*, atunci se impune notarea *becarului* înaintea notei *fa*, astfel:

(diez) = urcă sunetul cu un semiton ;
 ♭ (becar) = anulează efectul diezului.

Rolul expresiv al *alterațiilor* reiese convingător din audierea *Cîntecului oaspetelui indian* din opera Sadko de Rimski Korsakov (compozitor rus de la sfîrșitul secolului al XIX-ea).

GAMA LA MINOR ARMONIC

Foaie verde ghiocel

(melodie populară)

Versurile: D.D. Stancu

Andantino

1. Foa- ie — ver - de ghi — o — cel,
 2. Nu pu — tui să dorm — de — fel,

Fi — ri — cel de ghi — o — cel, Sus, în co-dru,
 Nu pu — tui să dorm de — fel, De mi-ro-sul

pe mun-cel, Mă dă-dui să dorm — ni — țel, Sus, în co-dru,
 fî-nu-lui, De-a-di-e - rea vîn — tu — lui, De tro-po-tul

pe mun-cel, Mă dă - dui să dorm — ni — țel.
 mur-gu - lui, De gla - sul hai - du — cu — lui.

Biruatorii

(vechi cîntec patriotic)

Versurile: I.U. Soricu

Muzica I. Gr. Danielescu

Maestoso

1. Vă-n-toar-ceți din răz - boi, co - pir ai
 2. Ve - niți, ve - niți e - roi, căci scum - pa

ță - rii me — le, În ca - lea voa - stră
 voa - stră ța — ră și nea - mul nos - tru - n -

noi aș - ter - nem as - tăzi flori. A - le voas - tredragi dra -
 treg, prin voi a stră - lu - cit. Noi la piept vă strîm - gem

pe - le V-au pur - tat în lup - te gre - le, Iar a -
 ia - ră și, în su - net de fan - fa - ră, Fai - ma

cum, voi - nici fe - ciori, Voi ve - niți în - vin - gă - tori.
 voas - tră am veș - tit, La a - pus și ră - să - rit.

Valurile Dunării

Iosif Ivanovici

Tempo di valse

Cîntecul lui Solvejg din suita „Peer Gynt“

(fragment)

Edward Grieg

Gama la minor armonic este o variantă a gamei la minor natural, cu deosebirea că are treapta a VII-a urcată cu un semiton (sol diez).

Diezul de pe treapta a VII-a determină apariția unor intervale noi, dintre care precizăm pe cele mai importante:

— semitonul dintre treptele VII—VIII și

— secunda mărită dintre treptele VI—VII*.

VIII		la
VII	semiton	sol#
VI	1 ton și un semiton (secundă mărită)	fa
V	semiton	mi
IV	ton	re
III	ton	do
II	semiton	si
I	ton	la

secundă mărită
1 ton și 1/2

sol diez

I II III IV V VI VII VIII

* Secunda mărită, care cuprinde un ton și un semiton, se notează prescurtat: 2 +

GAMA LA MINOR MELODIC

Chipul tău neprihănit

Hans Leo Hassler

Traducere versuri: Victoria Moraru

Comodo

Co - pi - lă, chi - pul tău ne - pri - hă -
Iu - besc al tău su - rîs și o - chii

nit Pe veci ma ro - biț. Pus - ti - e-i fă - ră
tăi Ce-a - run - că vă - păi. În - trea - ga ta fi -

ti - ne și tris - tă - i via - ța mea, Ne mîn - gi - ia - tă - i i - ni - ma.
in - ță nu pot să n-o iu - besc, Prin ea res - pir, prin ea tră - iesc.

Melodie

Nicolai Rimski-Korsakov

Allegretto

Gama la minor melodic este o variantă a gamei la minor natural, cu deosebirea că în suire are treptele a VI-a și a VII-a urcate cu un semiton, iar în coborîre revine la varianta naturală.

În urcare		
VIII	semiton	la
VII	ton	sol#
VI	ton	fa#
V	ton	mi
IV	ton	re
III	semiton	do
II	ton	si
I		la

În coborîre		
VIII	ton	la'
VII	ton	sol#
VI	semiton	fa#
V	ton	mi
IV	ton	re
III	semiton	do
II	ton	si
I		la

GAMA SOL MAJOR

Un imn al păcii

Versuri: I. Vicol

Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart

Al pri - mă - ve - rii glas vo - ios s-a -
 u - de-n ori - ce - pom, E vre-mea să-n-ăl -
 țăm și noi - cîn - ta - re pen - tru om.

Un imn al păcii

Versurile: I. Vicol

Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart

1. Al pri - mă - ve - rii glas vo - ios S-a -
 2. Să fi - e via - ța rod și cînt, Din
 u - de-n ori - ce - pom, E vre-mea să-n-ăl
 vreri și gînd - cu - rat, Un imn al pă - cii
 țăm și noi - cîn - ta - re pen - tru om.
 pe pă - mînt, Ră - su - ție ne-n - ce - tat.

Cîntecul „Un imn al păcii” a fost prezentat în primul exemplu în gama *Do major*. În cel de al doilea exemplu apare un sunet cu înălțimea modificată (fa diez), care face parte dintr-o nouă gamă: *Sol major*. Semnul de alterație, care se notează imediat după cheie (în cazul nostru pe linia a cincea a portativului unde se găsește nota fa), modifică înălțimea tuturor notelor fa din cîntec, urcîndu-le cu un semiton.

Tărășelul

(dans popular)

Allegretto

Românul

Versurile și muzica: Ciprian Porumbescu

Moderato

1. Ța - ră mîn - dră și bo - ga - tă,
2. Vi - ță ve - che și ves - ti - tă
3. Sînt ro - mân ves tit în lu - me,

Da - tă de - stră - buni; Ța - ră no - uă, a - vîn - ta - tă,
De dac și - ro - man, De la De - ce - bal să - di - tă
Pen - tru - al ță - rii - dor, Pen - tru lim - bă, na - țî - u - ne

Spre î - nal - te culmi!

Și de la Tra - ian! Toa - tă lu - mea de - ai um - bla
Ga - ta sînt să mor!

Ța - ră c - as - ta n - ai a - fla! Toa - tă lu - mea

de - ai um - bla, Ța - ră c - as - ta n - ai a - fla!

Sub steagul roșu

(vechi cîntec revoluționar)

Marciale

1. Sub stea - gul roș 'Nar - mea - ză - țî
2. A - run - că - te În lup - tă

min - tea Tu, lu - me mun - ci - toa - re, —
sfin - tă Cu - a - vînt și cu - n - se ta - re, —

Ca sin - gu - ră Să fii stă - pî - nă
Do - boa - ră tot Ce te în - frun - tă

Pe ro - dul mun - cii ta - le. Și - n ca - lea ta, pe
Și ce - re li - ber - ta - te. O, li - ber - ta - te

duș - man star - mă, În piept bă - gîn - du - i spai - mă, 'Na -
mult do - ri - tă, Da, pen - tru ti - ne noi vrem să

in - te mergi, 'na - in - te!
bi - ru - im. La lup - tă!

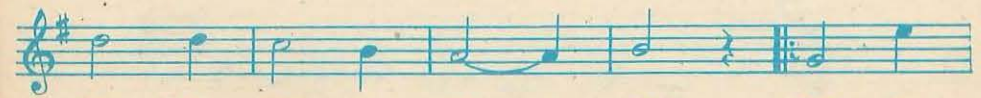
Hora muncitorilor

Alexandru Flechtenmacher

Tempo de horă

Frun - ză ver - de de ci - coa - re
Tra - geți ho - ra mun - ci - toa - re

Tra - geți ho - ră ma - re!
Că e sâr - bă - toa - re. Sus o - gul

pin - ca tă - ră - neas - că, Sal - tă
ro - șu fi - fi - ias - că, Pia - ră

ciz - mă ne - n - ce - tat
trin - da - vul bo - gat.

Vino-n mîndra noastră țară,
Asupritule țăran.
Vin', tu, ruptă bluză-albastră,
Nu vă pese de tiran,

Cîntă-mi, dulcea mea iubită,
Sfîntul cînt dezrobitor,
Cîntă lumea înfrățită
Și ăst steag filfiitor.

Cor din opera „Mireasa vîndută“

Bedřich Smetana

I II III IV V VI VII VIII

În gama *Sol major* semitonurile se găsesc între aceleași trepte ca și în gama *Do major*: III—IV și VII—VIII.

Transcrierea unei melodii dintr-o gamă în altă gamă de același fel, majoră sau minoră (în cazul nostru din gama *Do major* în *Sol major*) se numește *transpoziție*.

„Mica serenadă“ — una dintre cele mai cunoscute și mai populare lucrări ale lui Wolfgang Amadeus Mozart — se distinge prin eleganță și finețe, puritate și farmec. Ascultînd această capodoperă mozartiană se va înțelege mai bine ce înseamnă luminosul *Sol major*.

GAMA MI MINOR NATURAL

Pe cerul cu flori frumoase

(colind)

Versuri populare

După Sigismund Toduță

Notat în gama *la minor natural*:

Allegretto

1. Pe ce-rul cu flori fru-moa-se Flo - ri - le-s dal - be
2. Toa - ță lu - mea se - n - tor - cea Flo - ri - le-s dal - be

Grea tur - mă de oi se la - să Flo - ri - le-s dal - be.
Dar o mier - lă - n - țir - zi - a Flo - ri - le-s dal - be.

Transpus în gama *mi minor natural*:

1. Pe ce - rul cu flori fru - moa - se Flo - ri - le - s dal - be
2. Toa - ță lu - mea se - n - tor - cea Flo - ri - le - s dal - be

Grea tur - mă de oi se la - să Flo - ri - le - s dal - be.
Dar o mier - lă - n - țir - zi - a Flo - ri - le - s dal - be.

Ana Lugojana

Muzica: Ion Vidu

A - sa joc - că pe la noi,
Vezi a - sa se joa - că fa - ta,

Ia - c-a - sa, doi cî - te doj - Ia - că, ia - c-a - sa!
Și pe stînga și pe dreapta Ia - că, ia - c-a - sa,

Săi și joa - că, joa - că, fa - ta vezi a - sa
No lă - sa bă - ie - te că - i voi - ni - că

Și cu u - na, do - uă, do - uă, no lă - sa!
Nici de joc și nici de lă - cru n-a - re fri - că

N-am ve - nit la noi la su - ră A - no, Lu - go - ja - no,
Să mă uit pe sub că - ciu - lă A - no, Lu - go - ja - no,

Ci-am ve - nit să joci o fa - tă A - no, Lu - go - ja - no A - no, Lu - go - ja - no

Ori de ma - mă ori de ta - tă A - no, Lu - go - ja - no
Ori de dra - cul cî - te - o - da - tă,

A - no, Lu - go - ja - no. La la la la la la la la

1. la la la la la la la
2. la la la la la

Hai, mîndră, să te-nvîrtesc
În jocul lugojenesc,
Iacă, iac-așa!
Că zău, mîndră, bine-mi pare
Să joc învîrtita mare
Iacă, iac-așa!
Să jucăm, leliță, și iar să jucăm
Și din asta, dragă, să nu mai curmăm
Tot așa-nainte și-napoi,
Cum se joacă, joacă, dragă, pe la noi.
Sus e cerul de pămînt
Ano, lugojano,
Fete ca la noi nu sînt
Ano, lugojano,
Ba mai sînt și-n alte sate,
Ano, lugojano
Dar, zău, nu prea minunate,
Ano, lugojano,
Ba, mai sînt și pe la voi,
Ano, lugojano,
Dar nu chiar ca pe la noi,
Ano, lugojano.

În satul Minerău, de pe valea Crișului Alb, s-a născut în 1863 cel ce avea să devină unul dintre înaintașii de seamă ai muzicii corale românești: Ion Vidu.

Într-o epocă în care dictatura imperiului austro-ungar devenea tot mai apăsătoare, cîntarea corală, indestructibil legată de textul poetic angajat, reprezenta un important mijloc în lupta pentru cucerirea unității naționale.

Mare animator al vieții muzicale bănățene, acest „trubadur al Lugoju-lui“, cum l-a numit George Enescu, a pregătit prin cîntec unirea cu frații de „preste deal“.

Alături de capodopera sa „Ana lugojana“, multe din corurile acestui clasic al muzicii corale au devenit foarte populare: „Răsunetul Ardealului“, „Preste deal“, „Negruța“, „Dragă și iar dragă“ și altele.

„Ion Vidu a fost un educator și un factor de unitate națională. Fără teorie savantă... a făcut din artă un mijloc de înălțare pentru nația noastră“ (Nicolae Iorga).

Luncile s-au deșteptat

(melodie populară)

după Timotei Popovici

Allegretto

Lun-ci-le s-au deș-tep-tat, Foa-ie ver-de de bu-jor,
Scum-pă hai-n-au îm-bră-cat

C-a so-sit pe-al nos-tru-plai, Cra-iul zi-le-lor de-mai

Foa-ie ver-de de bu-jor, Foa-ie ver-de de bu-jor.

Craiul dalbei primăveri,
Foaie verde de bujor,
Ne-a adus senine seri,
Foaie verde de bujor.
Și-a adus în sărbători
Veselele noastre hori,
Foaie verde de bujor. (bis)

Codru-i tânăr și umbros,
Foaie verde de bujor,
Cîmpu-i tânăr și frumos,
Foaie verde de bujor.
Hai, să-ntindem mîndrul joc,
Să ne fie cu noroc
Foaie verde de bujor. (bis)

Jieneasca

(melodie de joc)

După Gheorghe Șoima

Potrivit de repede (cu voioșie)

Hei! _____ Mult mi-i drag să văd cio -
Dar cu foc mai ești bă -
Vi-ne lu-mea să pri -

poa-re De o - i - te, de mi - oa-re, măi, măi! -
ci - ță Cînd ne zici tu din gu - ri - ță.
veas-că Cio-bă - nași la ji - e - neas-că.

1.3. Du-ru du, du - ru, du-ru du du du -
2. La la la la la la la la la la -

1. du du-ru du du du du
la la la la la la la la

Hei _____ Și mi-i drag va - ra la stî-nă
Da-i cu foc și cio-bă - na-șul
Ca pe jii și Măr-gi - ni-me

Du-ru, du-ru, du - ru, du-ru, du-ru, du Fi - e
Cînd zi -
Ji - a -

vre - mea rea ori bu - nă. Du-ru, du-ru, du - ru,
ce cu flu - ie - ra-șu.,
na n-o joa - că ni - me.

du - ru, du - ru, du., Du-ru, du-ru, du - ru, du - ru,

du - ru, du - ru, du-ru, du - ru, du-ru, du-ru, du.

Gama *mi minor natural* are semitonurile între treptele: II—III (fa diez-sol) și V—VI (si-do)

VIII	ton	mi
VII	ton	re
VI	ton	do
V	semiton	si
IV	ton	la
III	ton	sol
II	semiton	fa#
I	ton	mi

Tonurile și semitonurile se găsesc între aceleași trepte ca și în gama *la minor natural*. Putem considera gama *mi minor natural* ca fiind o *transpoziție* a gamei *la minor natural*. Deosebirea constă în faptul că fiecare gamă se desfășoară pornind de la sunete diferite.

La minor natural Arpegiul

I II III IV V VI VII VIII I III V VIII V III I

Mi minor natural Arpegiul

I II III IV V VI VII VIII I III V VIII V III I

Cântați și comparați gamele *la minor natural* și *mi minor natural* cu arpegiile lor.

GAMA MI MINOR ARMONIC

Astăzi, fraților români

(vechi cântec țărănesc creat după reforma agrară din 1864)

Tempo di marcia

1. As-tăzi, fra-ți - lor ro - mâni, Ne ve-dem și
2. Nu pu-tea bie-tul ro - mân De ti - ra-nul.

noi stă - pîni Pe-a-le noas-tre vechi mo - șii,
de pă - gîn, Nici de ca - să a-și că - ta

Refren

Ce e - rau mai - mult pus - tii. Tra, la, la, la,
Și soar-ta si - o - bles - te - ma.

la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la.

Cîntă, păsărică

(cântec popular polonez)

după A. Sfeșnicov

Andantino

1. Cîn - tă, cîn - tă pă - să - ri - că,
2. Pes - te va - le și co - li - nă,

Pă - să - ri - că mi - ti - ti - că, Zi - u - li - ca,
Vi - nă, pă - să - ri - că vi - nă, Și din zori și

zi-ua-n-trea-gă Cîn-tă, cîn-tă dra-gă.
pî-nă-n sea-ră, Hai, ne cîn-tă ia-ră.

Zboa-ră pă-să-ri-că, zboa-ră,
Zboa-ră pă-să-ri-că, zboa-ră,

Zboa-ră pes-te-ța-ră, Cîn-tul vie-ții
Zboa-ră pes-te-ța-ră, Cîn-tul vie-ții

noas-tre bu-ne Tu-tu-ror îl spu-ne.
noas-tre bu-ne Tu-tu-ror îl spu-ne.

Canta la 59

Tamburina

J. Ph. Rameau

Allegretto

Azi e săr-bă-toa-re și iar su-nă, Tam-bu-ri-na

su-nă ne-n-ce-taț, Pe flă-căi și fe-te îi a-

du-nă Jo-cul să por-neas-că în-fo-cat, Ti-ne-re-te-ai

săl-tă-n pas gră-bit, Pes-te sat se nal-tă chi-u-

cresc.
it. Via-ța-i vre-re și pu-te-re, Cu pri-vi-rea cu-prind

rall. molto mf sub.
fi-rea. Azi e săr-bă-toa-re și iar su-nă, Tam-bu-ri-na

su-nă ne-n-ce-taț, Pe flă-căi și fe-te îi a-

du-nă, Jo-cul să por-neas-că în-fo-cat.

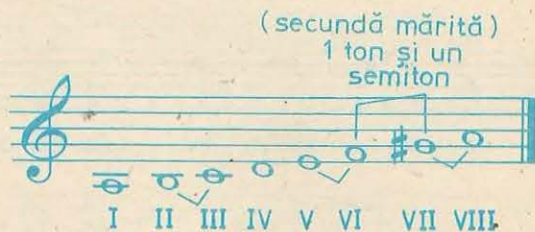
Concert pentru vioară și orchestră

Felix Mendelssohn-Bartholdy

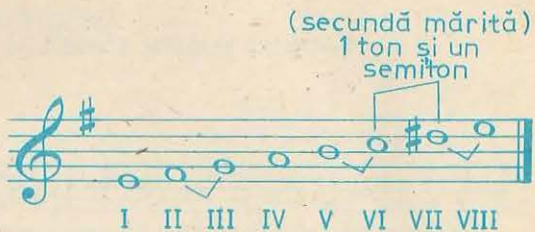
Audiția părții I a „Concertului pentru vioară și orchestră” de Felix Mendelssohn Bartholdy ilustrează trăsăturile expresive ale gamei *mi minor armonic*.

Comparând gamele *la minor armonic* și *mi minor armonic* constatăm aceeași așezare a tonurilor, semitonurilor și a secundeii mărite.

VIII	semiton	la
VII	1 ton și un se- miton (secundă mărită)	sol#
VI	semiton	fa
V	ton	mi
IV	ton	re
III	semiton	do
II	ton	si
I		la

VIII	semiton	mi
VII	1 ton și un se- miton (secundă mărită)	re#
VI	semiton	do
V	ton	si
IV	ton	la
III	semiton	sol
II	ton	fa#
I		mi

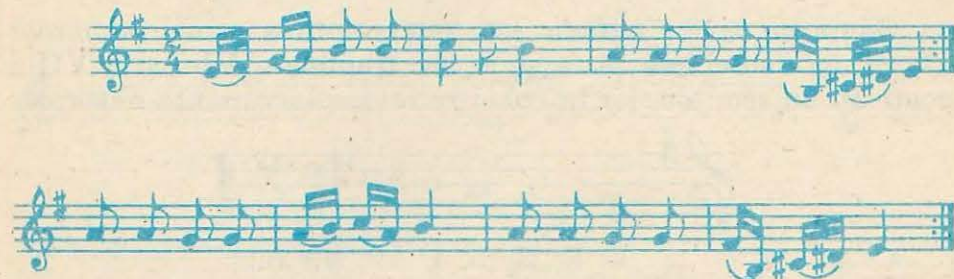
Cîntați gamele *mi minor natural* și *mi minor armonic* pentru a constata că *gama mi minor armonic* este o variantă a gamei *mi minor natural*, cu deosebirea că are treapta a VII-a urcată cu un semiton (re diez).

GAMA MI MINOR MELODIC

Hora

După Teodor Teodorescu

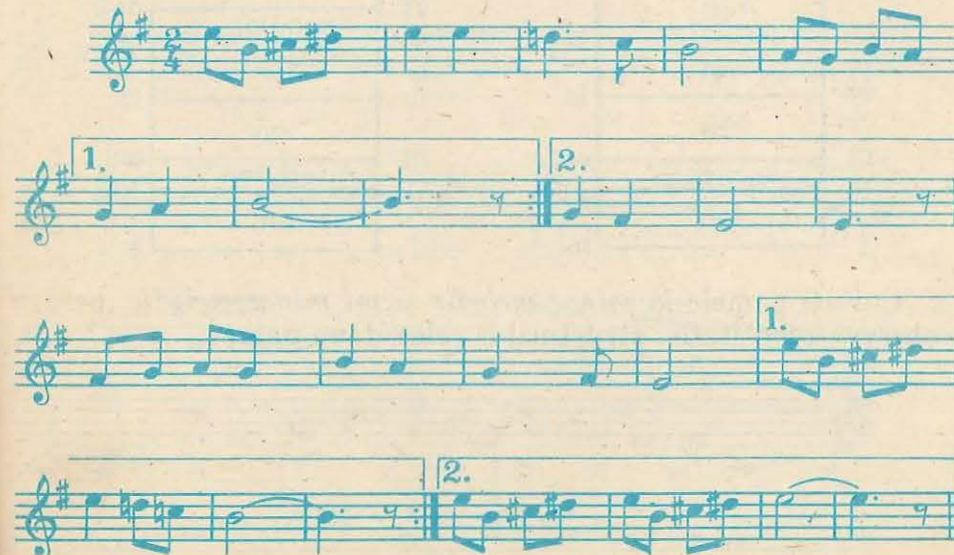
Tempo de horă

Melodie

Nicolae Lungu

Moderato

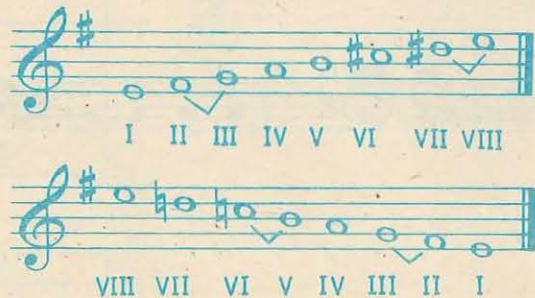

Ucenicul vrăjitor

Paul Dukas

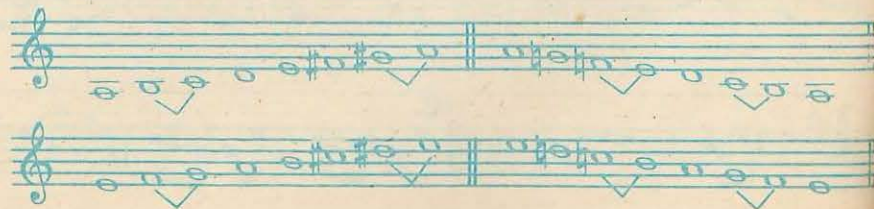

Gama *mi minor melodic* este o variantă a gamei *mi minor natural*, cu deosebirea că în suire are treptele a VI-a și a VII-a urcate cu un semiton, iar în coborîre revine la varianta naturală:

În urcare		În coborîre	
VIII	mi	VIII	mi
VII	re#	VII	re
VI	do#	VI	do#
V	si	V	si
IV	la	IV	la
III	sol	III	sol
II	fa#	II	fa#
I	mi	I	mi

Cîntați gamele *la minor melodic* și *mi minor melodic*, pentru a observa identitatea structurilor celor două game:

BEMOLUL ȘI BECARUL

Cîntecul lui Ștefan cel Mare

(melodie populară)

Moderato

1. Ște - fan, Ște - fan, domn cel ma - re,
2. Lu - mea-n - trea - gă stă-n mi - ra - re,

Sea - măn pe lu - me - nu - a - re
Ța - ra-i mi - că, Ța - ra-i ta - re

De - cît nu - mai mîn - drul soa - re, De - cît -
Și duș - ma - nul spor nu a - re, Și duș -

Refren

nu - mai - mîn - drul soa - re. Din Su -
ma - nul spor nu a - re.

cea - va cînd el sa - re, el sa - re,

Pu - ne piep-tul la ho - ta - re, ho - ta - re,

Ca un - zid de a - pă - ra - re,

Ca un zid de a - pă - ra - re

Miorița

După Paul Constantinescu

Moderato molto cantabile

ppp

Pe-un pi - cior de — plai, — Pe-o gu -

ră de — rai, Pe dea — luri mă -

run - te Cu pla - iuri — fă — cu - te.

Mugur, mugurel

(cântec popular)

După Nicolae Lungu

Andantino

Mu-gur, mu-gur, mu - gu - rel, —

Mu-gur, — mu-gu - rel, — Ia, fă - te mai

mă - ri — cel — Mu-gur, — mu-gu - rel. — rel. —

Mugur, mugur, mugurel,
Ia fă-te mai măricel
Că ne-am săturat de iarnă
Și de greutate în țară.

Bate-i, doamne pe ciocoi,
Cum ne bat și ei pe noi.
Vină, scumpă primăvară,
Și mai adă bine-n țară.
Mugur, mugurel.

Rapsodia a II-a

(fragment)

George Enescu

Repejor

1.

2.

1. 2.

Bemolul este semnul muzical care modifică înălțimea sunetului înaintea căruia este scris, *coborându-l cu un semiton*.

Becarul anulează efectul bemolului (ca și al diezului), sunetul revenind la înălțimea inițială.

Diezul, *bemolul* și *becarul* se numesc *semne de alterație* sau *accidenți*.

Diezul #	- urcă sunetul un semton.
Bemolul b	- coboară sunetul un semton.
Becarul \natural	- anulează efectul ambelor semne de alterații, readucând sunetul la starea lui naturală.

GAMA FA MAJOR

Pe cărare sub un brad

Dumitru Georgescu Kiriac

Allegretto

1. 2.

Pe că-ra-re sub un brad — zău, — zău — zău, — zău, — zău —
Șa-de-un voi-nic su-pă-rat —

Ce stai, voi-nic su-pă-raț, zău, zău zău, zău, zău.
Ori aș-tepți un să-ru-taț,

Cum să nu fiu supărat, zău, zău
De vestea ce mi-am aflat, zău, zău, zău.
Că mîndra s-a măritat, zău...
Cît am fost înstrăinat.
Sus pe munți de piatră seacă,
Colind dorul să-mi mai treacă,
Și-oi găsi o altă fată,
Să mă mai iubească-odată.
Dute, bade-ncetinel,
Dorul, n-ai să scapi de el,
Că dragostea n-are leac
Decît ochii care-ți plac.

Numele lui **Dumitru Georgescu Kiriac** (1866—1928, București), compozitor, dirijor și pedagog, rămîne legat de prestigioasa formație corală „Carmen” din București, al cărui membru fondator este și pe care a condus-o, în calitate de director și dirijor, timp de mai bine de un sfert de secol.

Prin numeroasele concerte și turnee întreprinse ca dirijor al acestei formații, D.G. Kiriac s-a dovedit a fi un mare animator al vieții muzicale românești.

Bogata sa experiență dirijorală, precum și pasiunea cu care a cultivat, în propria-i creație, cîntecul popular românesc explică măiestria componistică a lucrărilor sale corale: „Pe cărare sub un brad”, „Morarul”, „Foaie verde lămiță” etc.

Dumitru Georgescu Kiriac este considerat, totodată, unul dintre cei care au pus o solidă piatră de temelie pedagogiei muzicale românești, atît ca profesor la Conservatorul din București, cît și ca autor de cîntece pentru copii și coruri școlare pentru toate treptele de învățămînt.

Floricea de pe apă

După *Tiberiu Brediceanu*

Flo-ri - ci - că de pe a - pă, Flo-ri -

ci - că de pe a - pă, Spu-ne-i cu - cu - lui să
ta - că, Spu-ne-i cu - cu - lui să ta - că.

Ori să cînte potolit Să nu cînte-așa frumos
Că bădița-i necăjit. Că bădița-i mînios.

Născut în 1877 la Lugoj dintr-o familie de intelectuali, **Tiberiu Brediceanu** va deprinde primele noțiuni muzicale de la mama sa, bună pianistă și chiar interpretă în concerte publice.

Hotărîtori pentru formația sa de mai tîrziu, rămîn anii petrecuți la Blaj, localitate cu rezonanță istorică, unde are ca profesor pe compozitorul înaintaș Iacob Mureșianu.

A cutreierat țara în lung și-n lat pentru a cunoaște și culege cîntecele noastre populare, colecțiile sale de folclor din Maramureș și Banat fiind primele și cele mai bogate lucrări de acest fel. De altfel, tot el va culege și primele melodii ale baladei Miorița (căreia pe atunci i se cunoșteau doar textele).

Acest „împătîmat cunoscător al folclorului”, cum îl numește muzicologul George Breazul, reprezintă o figură exemplară de artist patriot.

Din creația sa amintim: „România în port, joc și cîntec” — poem muzical — etnografic, „La șezătoare” — icoană de la țară, unde, „în cadru de scoarțe și năframe, în ritmul torsului și depănatului, înfățișează sufletul muzical românesc” (George Breazul).

Impresionat de obiceiurile de la sărbătoarea rituală agrară a secerișului, compozitorul va reda bucuria stringerii roadelor în tabloul muzical „La seceriș”, din care face parte și exemplul de mai sus, „Floricea de pe apă”.

Cîntec de excursie

(fragment din suita „Muntele Retezat”)

Ion Dumitrescu

Tempo de marș, nu prea repede

Sus pe munți cu frun - tea-n soa-re .Să por -

nim la drum, — vo-iași în zori, Pes - te
vîr-furi și po - noa-re Pa-sul nos-tru
su-ie că-tre nori, Pes - te vîr-furi și po -
noa-re Pa-sul nos-tru su-ie sprin-ten, su - ie — că-tre nori.

Cântec de leagăn

Versurile: *St. O. Iosif*

Muzica: *Ionel C. Brătianu*

Andantino

Hai, o - dor, hai pă-să - ri - că, Dormi fru -
mos, dormi fă-ră fri - că. Să te-a - lin - te Moș Cu -
min - te Și să-ți cîn - te-n-ce - ti - nel: Mu-gur,
mu - gur, mu - gu - rel, — Mu-gur, mu-gur, mu - gu - rel.

Și-a trimis o gîză mică,
Să-ți aducă-o scrisorică
Și să-ți spună:

Noapte bună!
Că și el, sătul de drum,
Merge să se culce-acum.

Către crestele cărunte (fragment)

Versuri: *Sandu Anastasescu*

Muzica: *Ion Danielescu*

Tot mai sus, pe culmi de mun-te, Că-tre cres-te -
Prin pă-du - ri - le um-broa-se Su-nă cîn - te -
le că-run-te, Pi - o - nie-rii, mic și ma - re, Ve-seli au por -
ce vo - ioa-se. Nici de Moș Mar-tin, po-sa - cul, Nu ne te-mem
nit. Și de cînt - și — vo - ie bu-nă Vă - i - le pre -
noi., Dar a - tunci cînd — în pă-du-re A foș-nit un —
lung ră-su-nă, Iar e-co-ul par-că spu-ne: bi-ne a-ți ve - nit!
rug de mu-re, Nu știu cum, dar par-că pa-șiau fost și mai vi - oi.

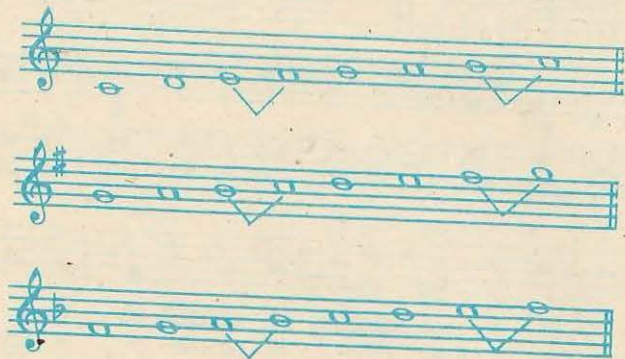
Menuet din suita „Muzica apelor“

Georg Friedrich Händel

Ca și celelalte game majore învățate (*Do major* și *Sol major*), *gama Fa major* are semitonurile între treptele III—IV și VII—VIII.

Cîntați și comparați gamele *Do major*, *Sol major* și *Fa major*:

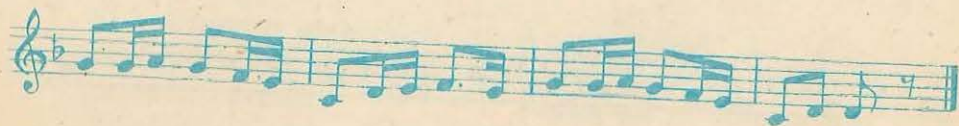
Ascultînd ultima parte din simfonia a VI-a, „Pastorala“, de Ludwig van Beethoven se va înțelege *expresivitatea gamei Fa major* în redarea sentimentelor de bucurie în fața naturii.

GAMA RE MINOR NATURAL

Barbu Lăutaru

(Melodie veche românească)

Moderato

Grînele vara se coc

Ion Vidu

Allegretto moderato

Grî - ne - le va - ra se - coc, Tra la la la la
Zi - s-a ba - dea să nu - joc,

la la la la la la la la Pîn' la stor-sul

vi - nu - lui, Tra la la la la la la la la la Cînd oi fi mi -

rea-sa lui Tra la la la la la la la la.

Cîntați și comparați gamele *la minor natural*, *mi minor natural* și *re minor natural*:

GAMA RE MINOR ARMONIC

Cor din opereta „Ana Lugojana“

Filaret Barbu

Sus, mun-ci-tori, î - na - in - te, Pe dru-mul ma-rii bi-ru -
C-un sin-gur cîn-tec 'na - in - te Și cu a - ce-leași nă-zu -

inți!
inți. De pre - tu-țin-deni să ră - su - ne

Cre - zul a - ce - le - iași cre - din - țe Sus mun-ci-tori și na -
in - te, Pe dru - mul ma - rii bi - ru - inți.

Melodie

După Tiberiu Brediceanu

Repejor

Gama re minor armonic are aceeași structură ca a gamelor la minor armonic și mi minor armonic. Ca și celelalte game minore armonice, gama re minor armonic are semitonurile între treptele: II—III, V—VI și VII—VIII, iar secunda mărită se găsește între treptele VI—VII.

GAMA RE MINOR MELODIC

Dorul Înstrăinatului

Alexandru Flechtenmacher

Dul - ce — soa-re-al fă - rii me - le, Ce în
lea - găn mi-ai zîm - bit, Că - i - le cînd mi-au fost
gre - le Ra-za ta ma în-căl - zit. Ră - tă -

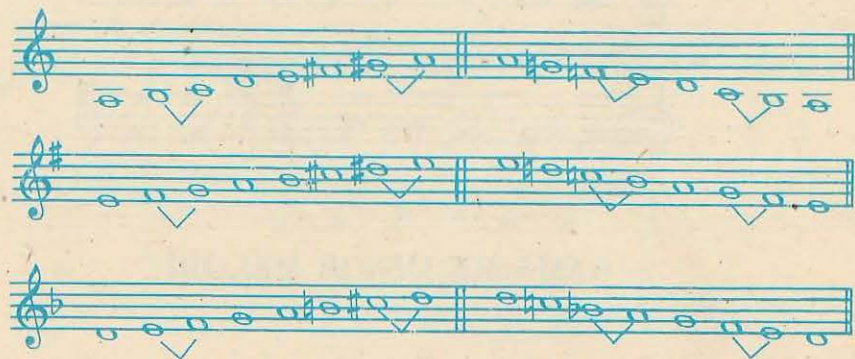
cind prin țări stră-i - ne Cu un dul-ce gând tră - iesc, Să mă-n-

torc ia-răși la ti-ne, Pe pă - mîn - tul ro - mâ - nesc.

Gama *re minor melodic* este o variantă a gamei *re minor natural*, deosebindu-le faptul că în suire gama *re minor* armonic are treptele a VI-a și a VII-a urcate cu un semiton, iar în coborîre revine la varianta naturală.

Intonați gamele *la minor melodic*, *mi minor melodic* și *re minor melodic* și veți remarca structura identică a acestor game:

„Concertul pentru 2 viori și orchestră“ de Johann Sebastian Bach, scris în gama *re minor*, ilustrează elocvent trăsăturile expresive și caracteristice ale acestei game.

MIC DICȚIONAR DE TERMENI MUZICALI

- CRESCENDO (*crece*) = din ce în ce mai tare.
- FORTE (*f*) = tare.
- FORTISSIMO (*ff*) = foarte tare.
- MEZZO-FORTE (*mf*) = potrivit de tare, intensitate medie.
- MEZZO-PIANO (*mp*) = intensitate medie, mai puțin slabă decît piano și mai scăzută decît mezzo-forte.
- PIANO (*p*) = încet
- PIANISSIMO (*pp*) = foarte încet.

- ALLEGRO = vesel, vioi, mișcare rapidă.
- ANDANTE = mișcare lentă, corespunzătoare mersului liniștit.
- ANDANTINO (diminutivul lui andante) = mișcare mai rapidă decît andante.
- CANTABILE = expresiv, asemenea cîntării vocale.
- CODA = încheiere a unei piese muzicale.
- COMMODO = comod, fără efort.
- CON MOTO = mișcare rapidă.
- NON TROPPO = nu prea (ex.: Allegro ma non troppo = nu prea repede).
- MAESTOSO = cu solemnitate, cu măreție, impunător.
- MARCIALE = în mișcare și caracter de marș.
- MODERATO = mișcare moderată, mai rapidă decît „Andante și mai lentă decît „Allegro“.
- TEMPO = viteza cu care se execută o piesă muzicală.

- ARIE = melodie vocală rezervată solistului acompaniat de orchestră, parte componentă a operei, operetei sau a oratorului.
- CONCERT = 1. executare în public a unor lucrări muzicale; 2. compoziție muzicală pentru unul sau mai mulți soliști instrumentiști, acompaniați de orchestră.
- FANTEZIE = piesă instrumentală sau orchestrală cu formă liberă.
- MADRIGAL = piesă corală pe mai multe voci, fără acompaniament instrumental, scrisă pe text laic, consacrată de perioada Renașterii.
- MENUET = vechi dans popular francez, introdus ca dans de curte în secolul al XVII-lea și devenit parte a suitei și a simfoniei.
- OPERA = compoziție muzicală scrisă pentru soliști vocali, cor și orchestră, cu o acțiune scenică, al cărui text (libret) este cîntat în întregime.
- OPERETA = lucrare muzicală derivată din opera comică, gen ușor, în care alternează părțile cîntate cu cele vorbite.
- ORATORIU = lucrare vocal-simfonică de mari proporții, avînd la bază un libret, scrisă pentru soliști vocali, cor și orchestră, asemănătoare operei, dar lipsită de mișcare scenică.
- RAPSODIE = lucrare instrumentală bazată pe teme folclorice sau în spirit popular.
- SIMFONIE = creație muzicală de mare complexitate, scrisă pentru orchestră și avînd, de obicei 3 sau 4 părți, apărută la începutul secolului al XVIII-lea.
- SUITA = lucrare muzicală alcătuită dintr-o succesiune de piese instrumentale, contrastante ca mișcare, cu caracter dansant.
- UVERTURA = piesă muzicală instrumentală ce se cîntă la începutul unei reprezentații de operă, oratoriu etc., care are rolul de a crea atmosfera și de a rezuma muzical lucrarea pe care o precede. Unele uverturi au devenit piese de concert de sine stătătoare.

REPERTORIUL DE CÎNTECE

Partidul, Ceaușescu, România

Versurile: Aurel Storin

Muzica: George Grigoriu

Solemn

1. Din vea-curi a lup-tat a-ceas-tă ță-ră și
2. A - vem în frun-tea noas-tră un fiu al ță-rii, Cel

fi-ii ei de vea-curi au vi-sat — A
mai iu-bit și cel mai as-cul-tat, — Ce-n

ceas-tă mi-nu-na-tă pri-mă-va-ră, Pe
lu-me, pî-nă-n de-păr-ta-rea ză-rii, E

ca-re o tră-îm în-flă-că-rat. — Noi
pre-țu-it de oa-meni și sti-mat. — Și-a

îm-pli-nim tot ce-au vi-sat stră-bu-nii și
ces-te trei cu-vin-te mi-nu-na-te, Cu

du-cem mai de-par-te vi-sul lor, — Spre
vin-te dem-ne, ca un tri-co-lor, — Noi

fru-mu-se-țea-a-ces-tei țări și-a lu-mii, Spre
le-pur-tăm în i-ni-mă să-pa-te, Spre

fe-ri-ci-rea-a-ces-tui brav po-pop. — Pö-
co-mu-nism, spre a-nii vi-i-tori. —

do-rul, Cea-u-șes-cu, Ro-mă-ni — a, — Par-

ti-dul, Cea-u-șes-cu, Ro-mă-ni — a. —

Partid, pavăza mea

I. D. Chirescu

Maestoso

1. Par - tid, pa - vă - za mea,
2. Par - tid, pa - vă - za mea,
3. Par - tid, pa - vă - za mea,

Tu, în noap-tea cea grea, — Ai ri-di-cat Stea-gu-n
Soa-re fă-ră a-pus, — Sub zări de mai Noi pu-
În-tr-un pas te ur-măm, — Fă-clia-ta, Vred-nici

flă-că-rat, Te-am ur-mat bi-ru-i-
teri-ne dai, Ta-ră mîn-dră noi zi-
o pur-făm. Al par-ti-du-lui cu-

piu f

tori _____ Spre-ai vie - Ńii zări, Do - bo - rînd prin ani Pie - dici
 dim _____ Şi fă - u - rim Drum spre vi - i - tor, Fe - ri -
 vînt _____ Ne dă a - vînt, A - ripi largi în zbor, Steag î -

mf REFREN

mul - te şi duş - mani _____
 ci - rea tu - tu - ror _____ Cu
 nalt, bi - ru - i - tor _____

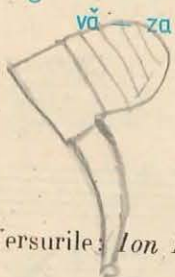
glas fier - bin - te, Drag şi bun pă - rin - te,

f, mf

Noi cîn - tăm pu - ter - nic sla - va ta; Par - tid, pa -

f

vă - za mea, Lu - mi - noa - să stea.

Cintec pionierese

Versurile: Ion Brad

Muzica: Marin Constantin

Allegretto

mf

1. Gla - sul fă - rii azi ne chea - mă, pi - o - nieri,
2. Sîn - tem ti - ne - re vlăs - ta - re, pi - o - nieri,
3. Azi par - ti - dul ne în - va - fă, pi - o - nieri,

- Ta - ră bu - nă, ca o ma - mă, pi - o - nieri,
 Creş - tem 'naltî cu frun - tea - n soa - re, pi - o - nieri,
 Să cîn - tăm o no - uă via - fă, pi - o - nieri,

Hei, hei, să - n - vă - ţăm, Să mun - cim şi să cîn - tăm.
 Hei, hei, scump pă - mînt, Ne dai for - ţă şi a - vînt.
 Hei, hei, ca să ştim, Pa - tri - a s - o în - flo - rim.

Hai - deţi, oas - te voi - ni - ceas - că, Har - nici pi - o - nieri,

Pen - tru noi o să - n - flo - reas - că Mîn - dre pri - mă - veri.

Răsună codrul

Versurile: I. U. Soricu

Muzica: Ioan D. Chirescu

Maestoso

mf

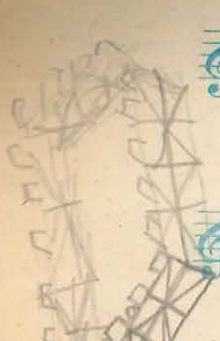
1. Ră - su - nă co - drul ia - răşi De
2. Ne chea - mă pri - mă - va - ra Co -
3. Ve - niţi cu fo - cu - n su - flet, Cu

- cîn - tec voi - ni - cesc, Cu soa - re - le pe
 lo în larg de zări Şi soa - re - le ne - n -
 fla - că - ra - n pri - viri, Să prea - mă - rim iz -

Refren

- a - ripi Co - coa - re - le so - sesc.
 deam - nă Pe ve - se - le că - nări. Tra, la,
 vo - rul Mă - re - Ńei în - no - iri

- la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la, la,

la, la, la, la, la, la, la, la la la
la, la, la, la, la, la, la, la, la. Tra, la, la

Zori de aur

Versurile: D. Vasilescu-Liman

Muzica: Ștefan Andronic

Vioi

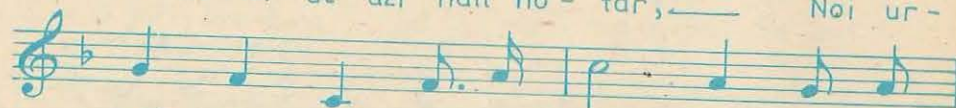
mf

1. Zori de a - ur cresc pe - ste ță - ră, Lu - mi -
glo - rii, ani de lu - mi - nă Stră - lu -
căm spre ra - za de soa - re, Pe - ste - al

nînd pă - mîn - tul drag, stră - mo - șesc; — Pen - tru
cesc pe frun - tea ta, ță - ra mea, — Pe o -
vi - se - lor de azi 'nalt ho - tar, — Noi ur -

noi e azi pri - mă - va - ră și ră -
gor mă - nos și - n u - zi - nă, Fi - ii
căm spre vreme vi - i - toa - re, Ță - rii

Refren

su - nă cîn - tec nou, ti - ne - resc. —
tăi noi stră - lu - ciri vor să - ți dea. — Ță - ra
noa - stre drdgi să - i fim fă - u - rari. —

mea, — ță - ra mea, — Stea - gul

tău tot mai sus vom pur - ta, — Ță - ra

mea, — ță - ra mea, — Pi - o -

nie - rii, cu drag te - or cîn - ta. — 2. Ani de
3. Noi ur -

nie - rii cu drag te - or cîn - ta. —

Tinerete

Versurile: I. Colan

Muzica: Vasile Timiș

Tempo di marcia

mf

1. Pe în - tin - sul ță - rii me - le Noi lu -
2. Bu - cu - noa - să - i ță - ra toa - tă, Șan - ti -
3. Fap - ta ști - e azi să - n - trea - că Zi - le -

mini au în - flo - rit, Cî - te ste - le - a - tî - tea
e - re ri - di - cînd, Mun - ca, noa - stră - na - ri -
le din - ca - len - dar, Ti - ne - re - ța noa - stră

f sche - le Pes - te tot au - ră - să - rit.
mp Refren
 pa - tă Pa - tri - ei dă nou veș - mînt. Se -
 dra - gă Ță - rii i - o a - du - cem dar.

mf
 nai - ță pî - nă - n za - re Al ti - ne - re - ții
f
 cînt, Vrem via - tă și vrem , soa - re, Vrem
mp
 pa - ce pe pă - mînt. Se mînt.

Spre gloria străbunului pămînt

Versurile: Tiberiu Utan

Muzica: Ion Rădulescu

mf *♩* Tempo di marcia

1. Din tot ce - a - vem în i - nimi mai tru -
 Feți Fru - moși por - niți spre fap - te

mos, Din gînd cu - rat și o - chii plini de lîm - pe
 mari! I - le - ne Co - sîn - ze - ne, hai ve - niți și

zimi, Noi pa - tri - ei a - du - cem cald pri - nos Dra -
 voi! Lăs - tari sîn - tempă - du - rii de ste - jari Ste -

Refren
 pe - lul i - l pur - tăm spre î - nă - țimi, pur - tăm. Cîn -
 ja - rii ță - rii mîi - ne vom fi noi, vom fi!

tînd, cîn - tînd, trec mîn - dri pi - o - nie - rii, Ei
 tați, cîn - tați, tră - ias - că bu - cu - ri - a! Mai

sînt, ei sînt lăs - tu - nii pri - mă - ve - rii, Iu -
 sus, mai sus să 'nal - țe Ro - mă - ni - a! Che -

bi - rea de ța - ră frea - mă - tă în noi, Sîn -
 mă - rii răs - pun - dem în - tr - un glas ori - cînd Spre

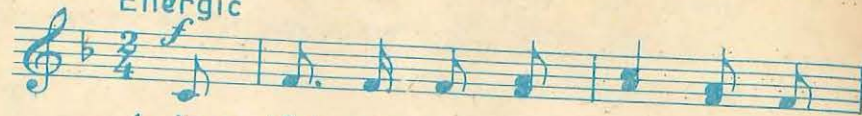
1
 tem ur - ma - șii le - gen - da - ri - lor e - roi. Cîn -
 glo - ri - a stră -

2 *Dal ♩ al ♩ poi Coda*
 bu - nu - lui pă - mînt — 2. Hai, bu - nu - lui pă - mînt. —

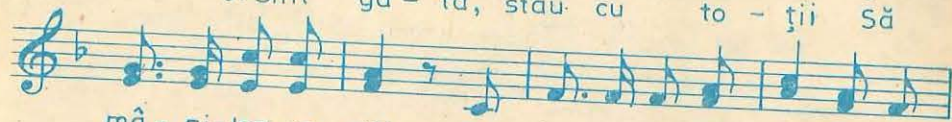
Marșul lui Iancu

Din colecția: *Timotei Popovici*

Energic

1. As - tăzi cu bu - cu - ri - e, Ro -
2. Opt - zeci de oi des - poa - ie Și
3. Sînt ga - ta, stau cu to - ții Să

mă - ni - lor ve - niți Pe Iancu, în cîm - pi - e, Vo -
prin fri - gări le pun, De flu - ier, de cim - poa - ie, Pă -
se co - boa - re - n vâi, U - niți în mîn - dre ce - te Ai

ioși să - l în - so - țiti Spă - lați ar - me - le
du - ri - le ră - sun. Ro - mă - nii se a -
nea - mu - lui flă - căi, Mer - gea 'na - în - te

voas - tre, De gra - bă s - a - ler - găm, Din lo - cu - ri - le
șea - ză Pe lîn - gă - un ma - re foc Și Iancu os - pă -
Iancu Pe un cal cu a - ger curs Și pes - te - m - bră - că -

noas - tre, Pe duș - manii s - a - lun - găm.
tea - ză Cu dîn - șii la un loc.
min - te Pur - ta pie - le de urs.

Refren

Ian - cu - le ma - re, Bra - vu - le, ta - re,

Cu noi să fii, Tu în - so - țeș - te

Și în - su - fle - țeș - te Pe ai tăi fii!

Izvorășul

Versuri: *M. Cosma*

Muzica: *Ion Nicorescu*

Vioi

1. Iz - vo - raș cu a - pă li - nă O - glin -
2. Ai să crești și tu fir - ta - te În - flo -
3. Flu - viu larg și plin de via - ță Ai să

dind un strop din zări; Ești o floa - re de lu - mi - nă În po -
rind cu ta - ra ta Și u - zi - ne mi - nu - na - te Și cîm -
fii a - tînci sub cer; Dar a - cum stai și în - va - ță, Să fii

ia - na scum - pei țări, Ești o floa - re de lu - mi - nă În po -
pi - a vei ve - dea, Și u - zi - ne mi - nu - na - te. Și cîm -
mîn - dru pi - o - nier, Dar a - cum stai și în - va - ță, Să fii

REFREN

ia-na scum - pei fări.
pi-a ve-i ve - dea.
mîn-dru pi - o - nier.

Tu cu noi, scâl - dat de soa-re,

Re - pe - jor te-a - vînți prin văi Și prin fra-ge -

de pri - poa-re Ve - sel zbur-dă pa - șii tăi

Și prin fra - ge - de pri - poa-re Ve - sel zbur-dă

FINAL

pa - șii tăi. Iz - vo - raș, iz - vo -

raș, Dra - gul ță - rii mu - gu - raș.

II
Ai să crești și tu firtate
Înflorind cu țara ta
Și uzine minunate
Și cîmpia vei vedea.

III
Fluviu larg și plin de viață
Ai să fii atunci sub cer
Dar acum stai și învață
Să fii mîndru pionier.

În tabără

Versurile: Georgeta Moraru

Muzica: M. Mărzănișteanu

Allegretto moderato

mf

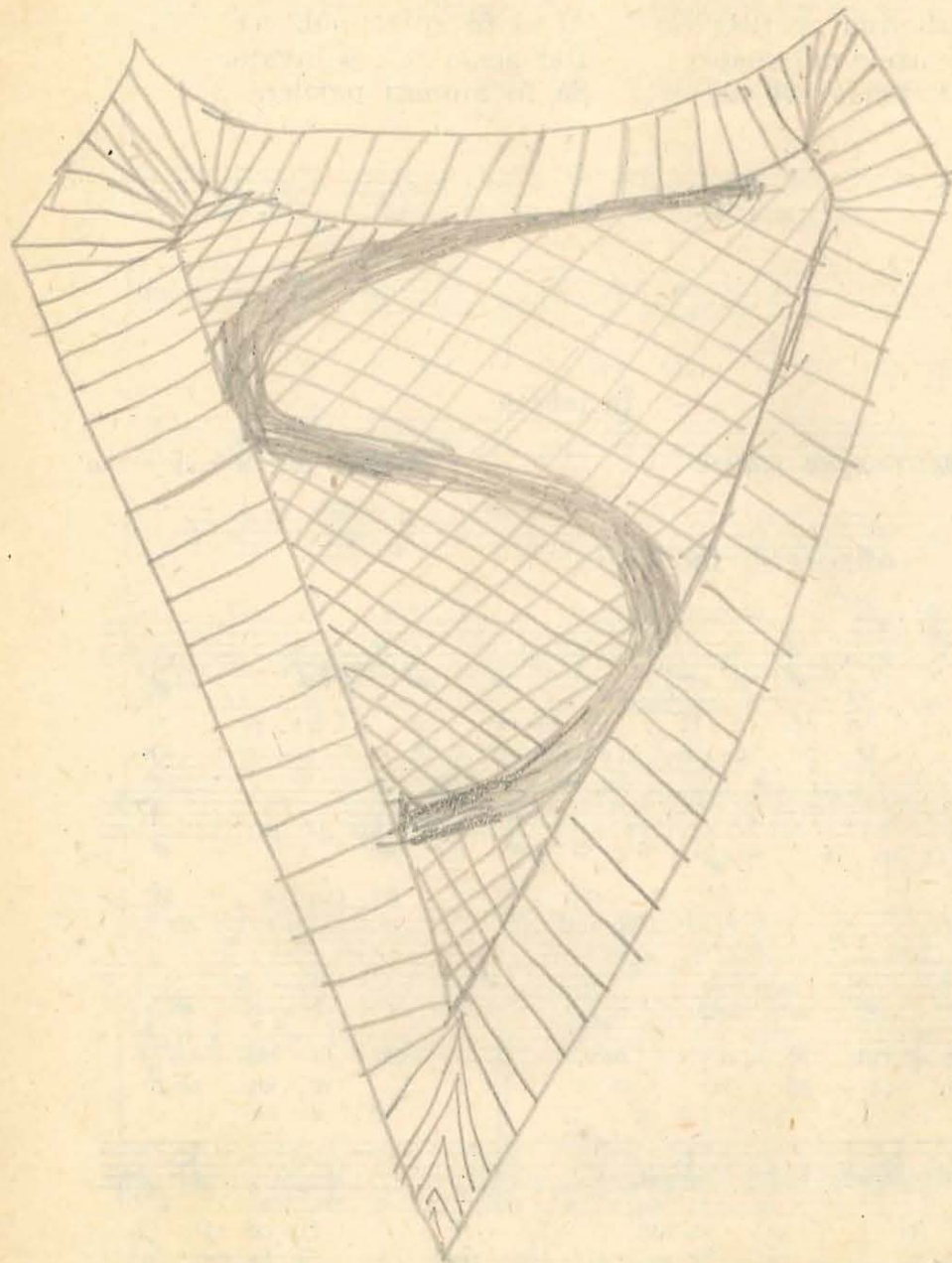
1. Pri - ma ra - ză de lu - mi - nă S-a tre - zit în
2. Ie - pu - ra - șii - și iau de-a - ca - să I - ni - ma în

zori Și pri - veș - te, bu - cu - roa - să,
dinți, Fiind - că văd că pi - o - nie - rii

Ce - rul fă - ră nori. Pes - te ta - bă -
Sînt co - pii cu - minți. Și vo - ioși se - n -

ră își te - se Va - luri a - u - rii, Cu - cul stri - gă
trez la fu - gă, Vin cu noi în rînd, Și fac cerc în

din pă - du - re: "Hai, scu - lați co - pii!"
ju - rul nos - tru, Cînd ne - a - ud cîm - pînd.

CUPRINS

Do major, la minor natural.....	5
Note cu punct	10
Sincopa	14
Contratimpul	18
Diezul și becarul	21
Gama la minor armonic.....	24
Gama la minor melodic	27
Gama Sol major	28
Gama mi minor natural.....	33
Gama mi minor armonic	39
Gama mi minor melodic.....	43
Bemolul și becarul	45
Gama Fa major	47
Gama re minor natural.....	52
Gama re minor armonic.....	54
Gama re minor melodic.....	55
Repertoriu de cîntece	58